

HAAPAJÄRVI 95 , KOIVURANTA

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus
1972.

Maarit Lönnberg

Haapajärvi 95 ,Koivuranta

Rek. n:o 1²⁴

Maanomistaja: Sylvi Paananen, os. Tervaperä, 85800 Haapajärvi

Peruskartta n:o 234309 1:20 000 Kumiseva, painettu 1963 (ks. peitepiirroksat 1-2)

Kaivausalueen koordinaatit $y = 567\ 50$

$x = 7067\ 20$

$z = n. 87 - 90\ m\ mpy$

Paikalta ovat löydökset KM 18954:1-44

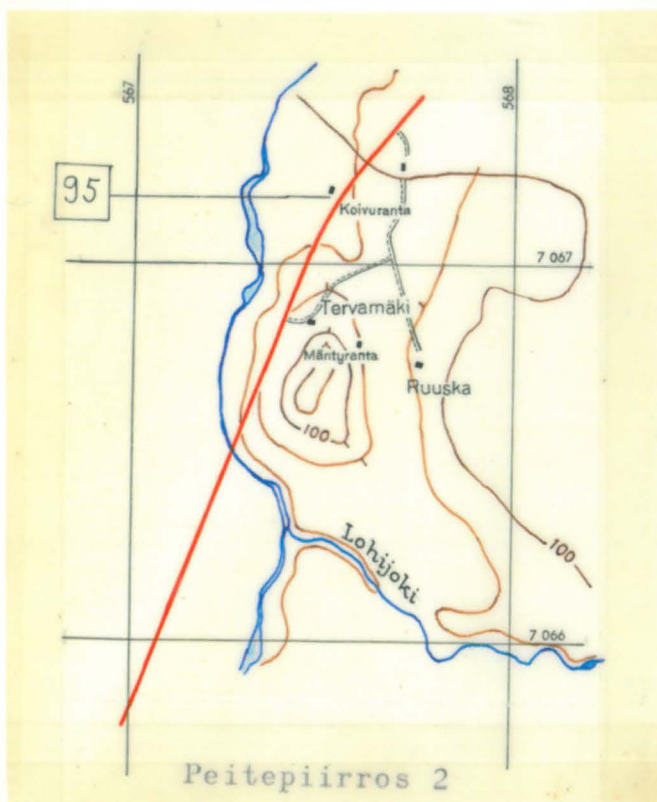
Kertomukseen liittyviä karttoja on 4 kpl (liitteet 1-4) ja kuvatauluja 2 kpl (liitteet 5-6), joissa ovat valokuvat negatiiveista 38803-38810

Paikalta aikaisemmat löydökset KM 18648 (A. Sarvas inv. 1971)

Kesällä 1972 ryhdyin tutkimaan Haapajärven kauppalan Haapajärven kylässä Koivuranta-nimisen talon maalla olevaa kivikautista asuinpaikkaa (liite 5, kuva 1), koska se jää Hautaperän tekoaltaan alle (liite 4). Kaivaus suoritettiin 12.6.-26.6.1972 välisenä aikana ja sen kustansi Kokkolan vesipiiri. Kaivauksen valvojana toimi fil.kand. Anja Sarvas.

Alue sijaitsee noin 6 km Haapajärven luterilaisesta kirkosta linnuntietä eteläkaakkoon Latvas-ten asutusalueelle johtavan tien luoteispuolella olevan Koivuran- nan talon pelloilla ja pihalla. Alempana länsipuolella virtaa Hin- kuanjoki (peitepiirros 2).

Kiintopisteeksi valittiin ta- lon nurkalla olevan jätekaivon sementtikansi. Sen lukema oli 132 ja absoluuttinen korkeus me-

ren pinnasta 89,46 metriä. Lukema saatiin kuljettamalla se Hinkuanjoen ylittävässä sillassa olevasta kiintopisteestä, joka on 88,75 metriä meren pinnan yläpuolella.

Kaivaus aloitettiin paaluttamalla aivan tien vieressä olevaan perunapeltoon 40 metriä pitkä ja 2 metriä leveä koeoja 1 (liitteet 1-2), koska juuri siitä oli edellisellä kesänä löydetty kvartsi-iskoksia. Maaperä paikalla oli erittäin savipitoista multaa ja sen alta paljastui noin 20 cm:n syvyydestä puhdas, kova savi (liite 5, kuva 2), mikä varmistettiin kaivamalla koeojan 1 ruutuun C 16 ja koeojan 2 ruutuun E 16 100x50 cm laajuiset ja noin 60 cm syvät kuopat. Niissä oli multakerroksen alla pelkästään sinistä, kovaa savea. Koeoja 1 tutkittiin ruutu kerrallaan, kuitenkin siten, että välistä jätettiin joitakin ruutuja kaivamatta löydöttömyyden ja kulttuurikerroksen puuttumisen vuoksi. Työ suoritettiin lapioimalla multaa seulaan, jossa se seulottiin tarkoin pelkällä. Koeoja 1 oli verraten löydötön: vain ruuduista C 14 ja C 16 löytyi kummastakin yksi pieni kvartsi-iskos. Minkäänlaista ns. kulttuurikerrosta ei pellossa myöskään ollut havaittavissa.

30 metriä pitkä ja 2 metriä leveä koeoja 2 (liite 6, kuva 1; liitteet 1-2) paalutettiin kohtisuorasti koeojaa 1 vasten ruudun C 16 kohdalle. Tästä koeojasta olivat ruudut D-E 16 samalla pellolla kuin koeoja 1. Muu osa oli Koivurannan pihanurmikolla talon ja navetan välisellä alueella sekä jatkuen talon länsipuolella olevaan rinteeseen. Koeojasta 2 avattiin ruutuun O 16 saakka joka toinen ruutu, joista jokaisesta löytyi muutama kvartsi-iskos, ruuduista E 16 ja I 16 jopa kvartsiesine. Aineisto löytyi aivan pintaturpeen alla olevasta 15-20 cm vahvasta multakerroksesta, minkä alla oli kiinteä savi. Koska koeoja 2 oli aivan talon pihalla on ymmärrettävää, että löytökerros ei ollut enää koskematon, vaan siitä löytyi tiilen kappaleita, hiekkaa ja muita rakennusjätteitä. Koeojaa 2 ei kannattanut jatkaa ruudusta O 16 länteen päin, koska siinä alkava rinne oli täytemaata ja lisäksi tuhoutunut viemäri- ja vesijohtoja tehtäessä.

Koeoja 3 (liite 6 1, kuva 2; liitteet 1-2), joka oli 24 metriä pitkä ja 2 metriä leveä, paalutettiin kohtisuorasti koeojaa 2 vasten ruudun 0 16 kohdalle. Se oli loivasti laskevalla lounaisrinteellä, joka oli yläosastaan ruutuun 0 13 saakka nurmettunutta täyttemaata, jota ei kannattanut kaivaa. Ruudusta 0 12 lähtien turpeen alla oli noin 15 cm paksu multakerros ja sen alla löydötön kiinteä savi. Kaikista kaivetuista ruuduista (0 4-0 12) löytyi kvartsi-iskoksia, ruudusta 0 5 kvartsikaavin sekä ruudusta 0 7 liuske-esineen kärkikatkelma. Kaikki esineet löytyivät mullasta, mutta mitään likamaakerrosta ei ollut havaittavissa.

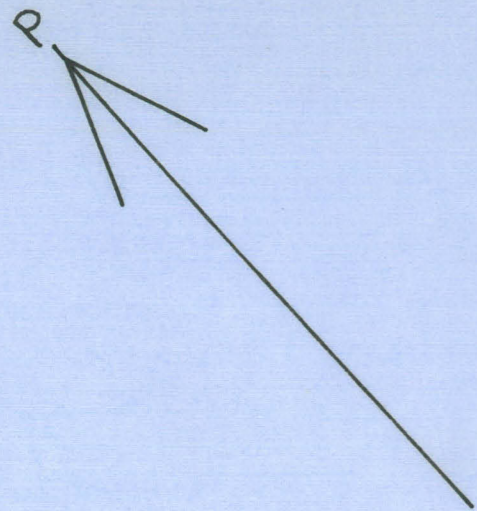
Koeoja 4 (liite 6 2, kuva 2; liitteet 1-2) tehtiin kohtisuorasti koeojaa 3 vasten ruudun 0 6 kohdalle. Tässäkin koeojassa turpeen alla oli multaa noin 15 cm paksult paitsi ruuduissa S-T 16, joissa maa oli ruskeata hiesua. Koeoja 4 oli niin alhaalla rinteessä, että ruutu T 16 oli aivan suon tasolla. Koeojan jokaisesta ruudusta löytyi runsaasti kvartssia, varsinkin ruudussa S 6 olevien maakivien ympäriltä. Samasta ruudusta löytyi myös liuskeinen kirves. Vaikka koeojan 4 läntisimmistä ruuduista paljastui muuhun kaivausalueeseen verrattuna eniten kivikautista materiaalia, sitä ei voitu jatkaa eteenpäin tai laajentaa, koska sitä ympäröivä maasto oli tuhottu. Koskemattoman näköisiin paikkoihin tehtiin koekuoppia, mutta ne osoittautuivat löydöttömiksi.

Noin 50x50 cm:n laajuisia koekuoppia kaivettiin pelloille ja pihaan verraten runsaasti. Suurin osa kuopista oli täysin löydöttömiä paitsi yleiskarttaan (liite 3) merkityt viisi kuoppaa.

Koeojista ja koekuopista paljastuneitten löydösten perusteella voidaan päätellä, että lyhytaikainen kivikautinen asuinpaikka on sijainnut Koivurannan talon lounaispuolella pihamaalla ja siitä alkavalla loivalla peltorinteellä (liite 5 1, kuva 1). Paikka on tuhottu tuomalla siihen täyttemaata, rakentamalla ja peltoa kyntämällä.

Helsingissä 30.10.1972

Maarit Lönnberg
Maarit Lönnberg
Huk

LIITE 1

95 HAAPAJÄRVI KOIVURANTA

KOEOJAT 1, 2, 3, 4

MAARIT LÖNNBERG 1972

PINTAVAAKITUKSET

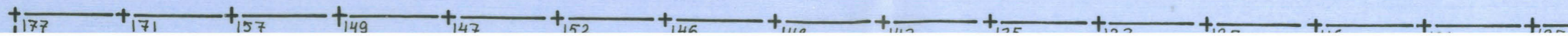
1:100

KP 132 = 89,46 m MPY

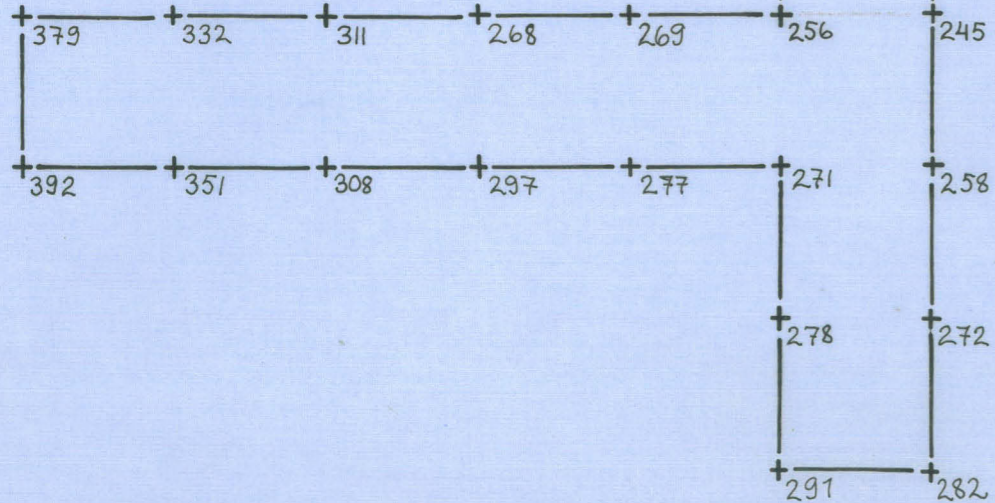
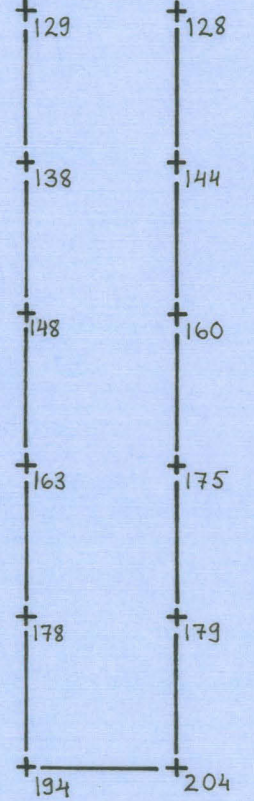
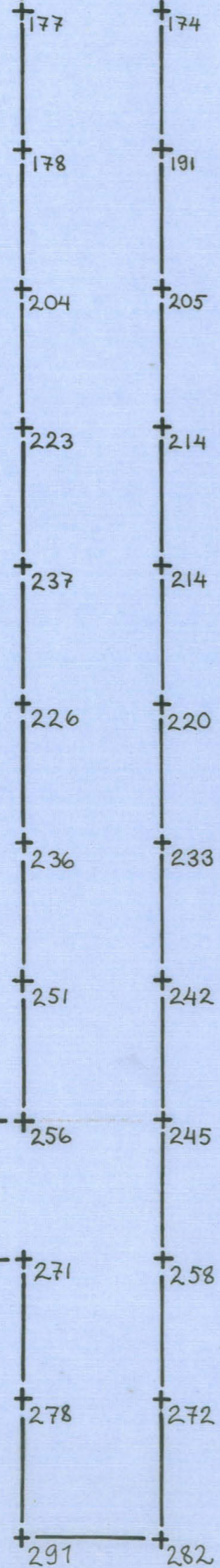
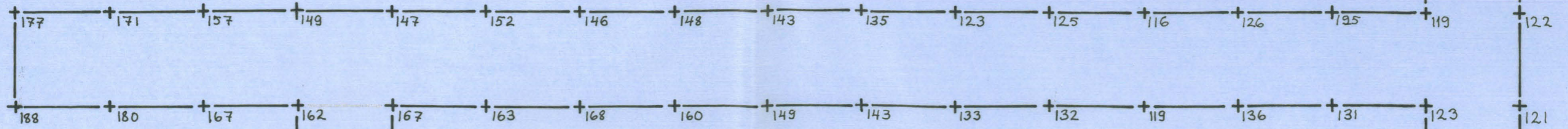
KOEOJA 1

099	110	29
093	103	28
090	098	27
091	095	26
090	094	25
090	096	24
093	096	23
096	098	22
099	106	21
097	104	20
104	106	19
114	117	18
118	121	17

KOEOJA 3

KOEOJA 2

KOEOJA 4

T S R Q P O N M L K J I H G F E D C

17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4

LIITE 2

95 HAAPAJÄRVI KOIVURANTA

KOEOJAT 1, 2, 3, 4

MAARIT LÖNNBERG 1972

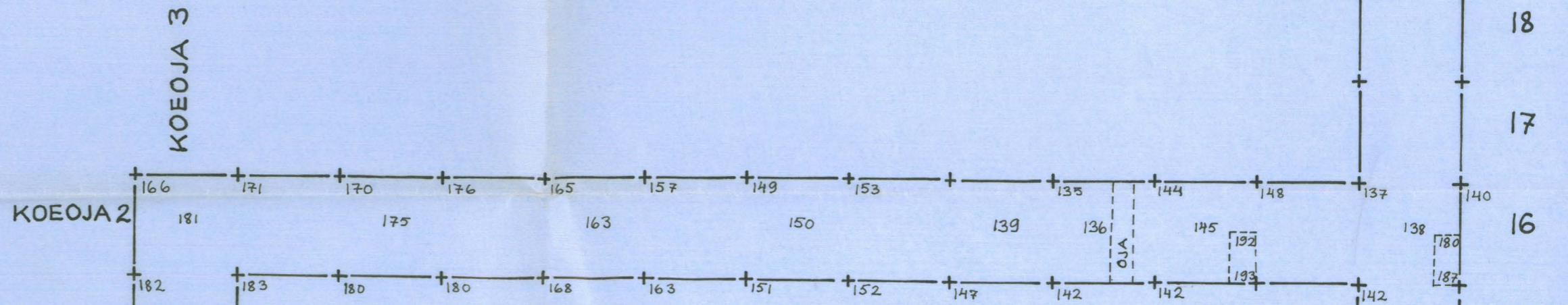
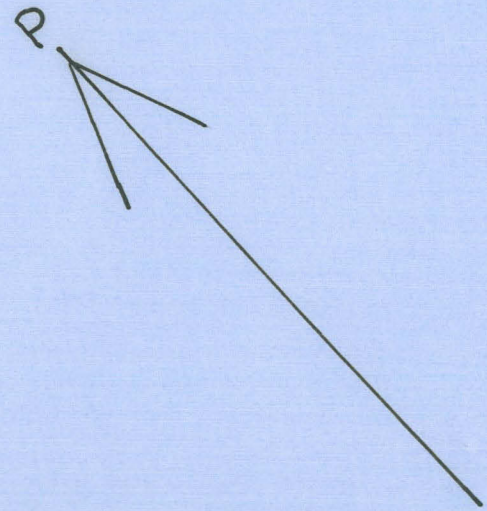
POHJATASO

1:100

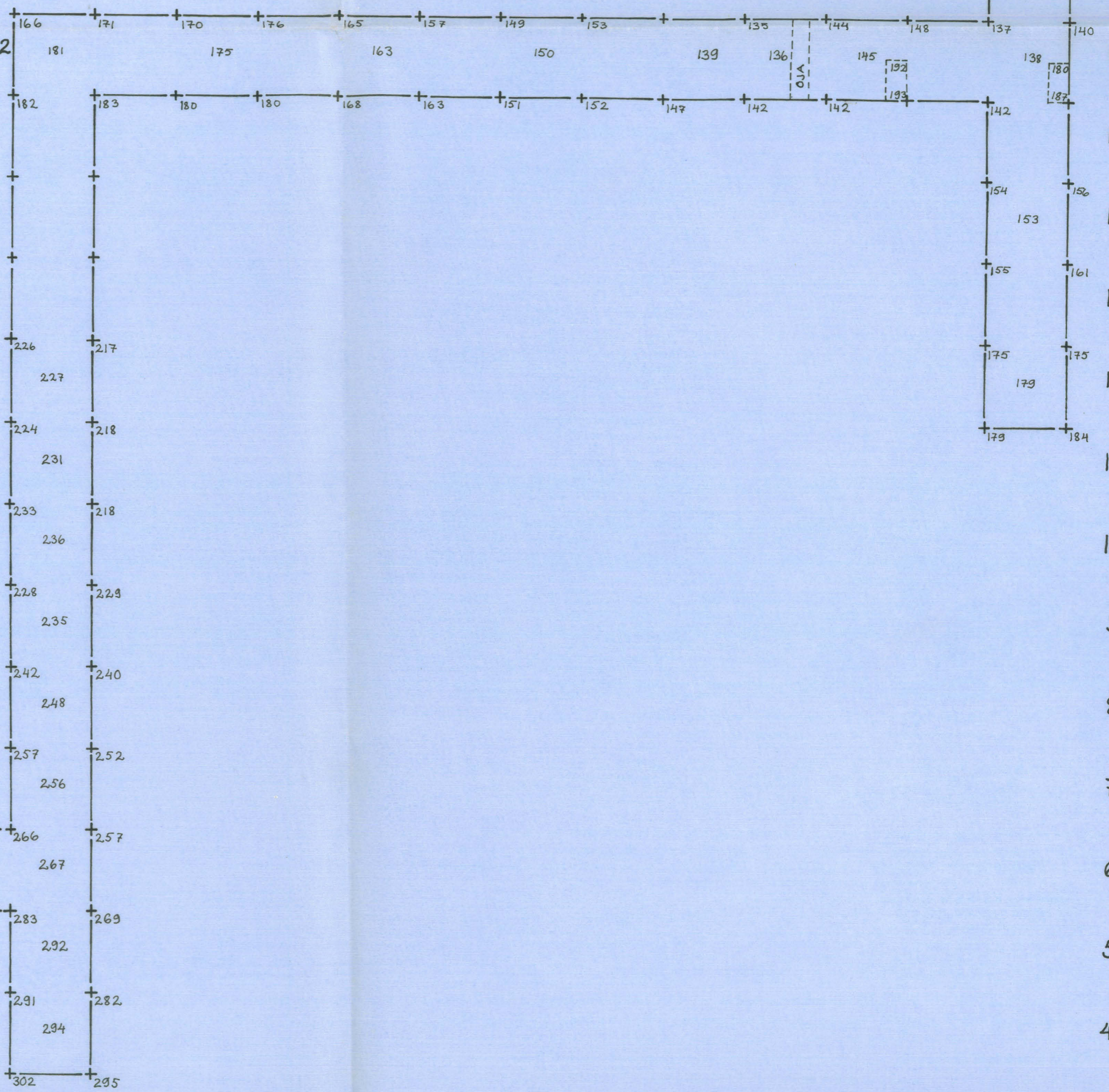
KP 132 = 89,46 m MPY

□ = SAVEA

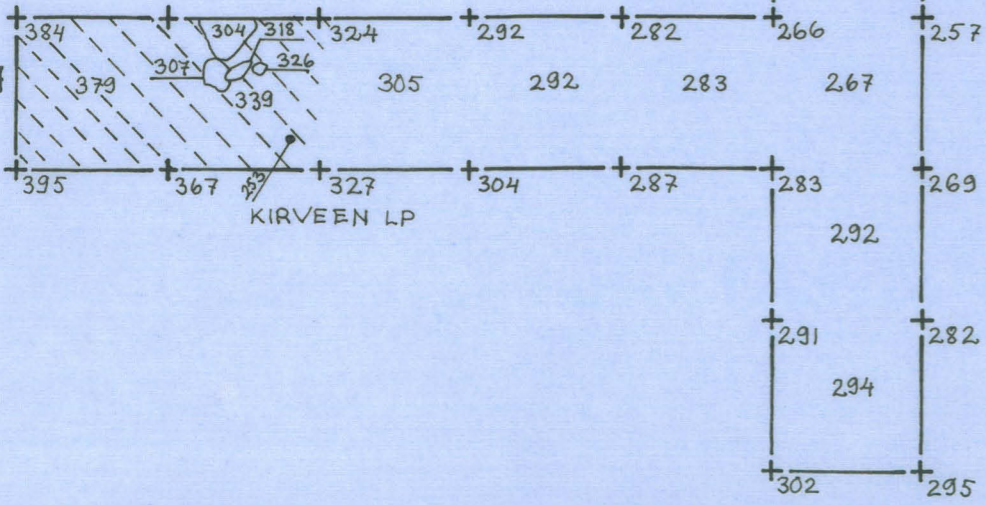
▨ = HIESUA

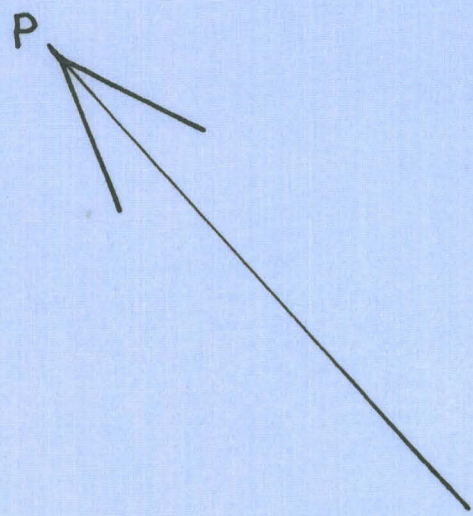
KOEOJA 2

KOEOJA 4

T S R Q P O N M L K J I H G F E D C

LIITE 3

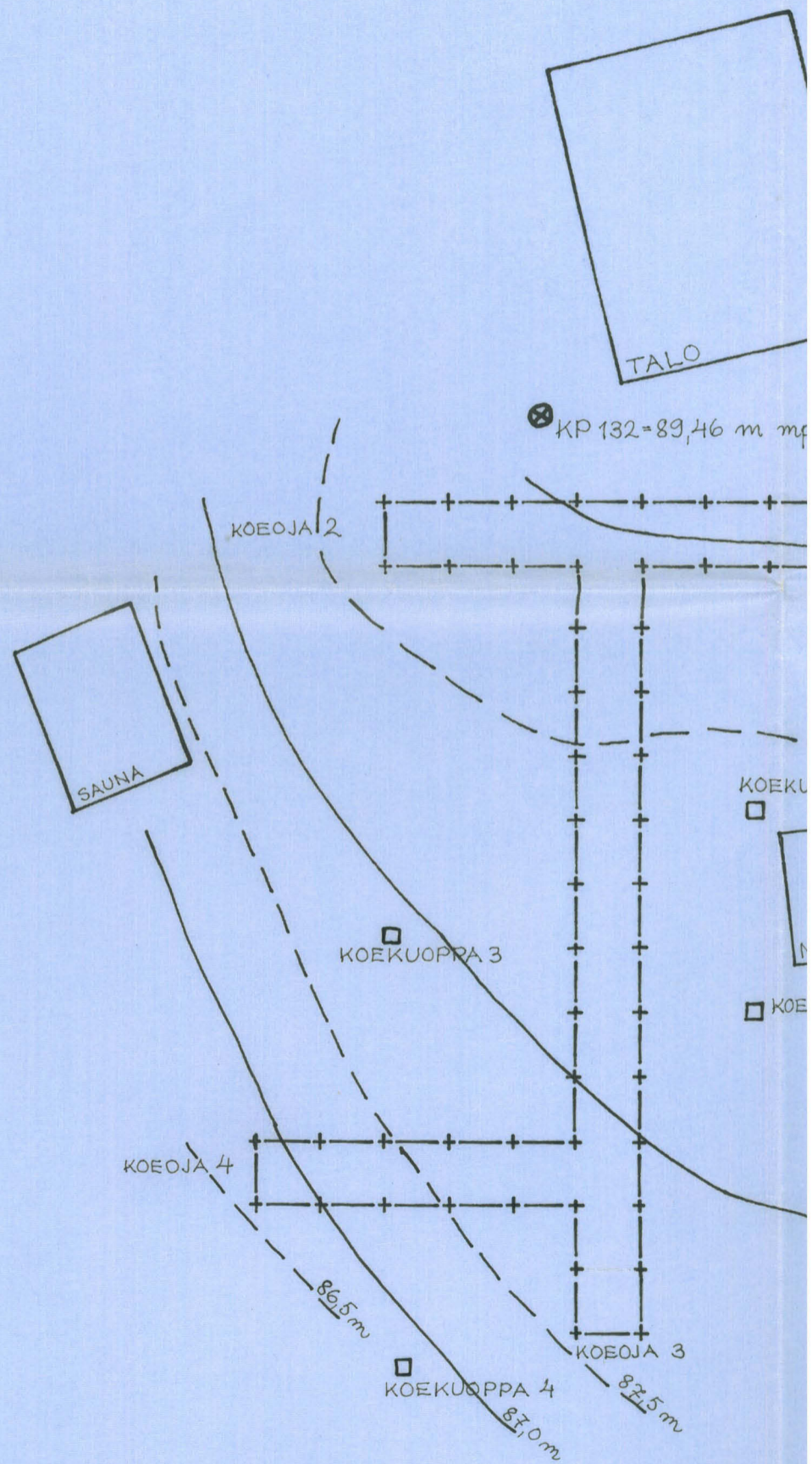
95 HAAPAJÄRVI KOIVURANTA

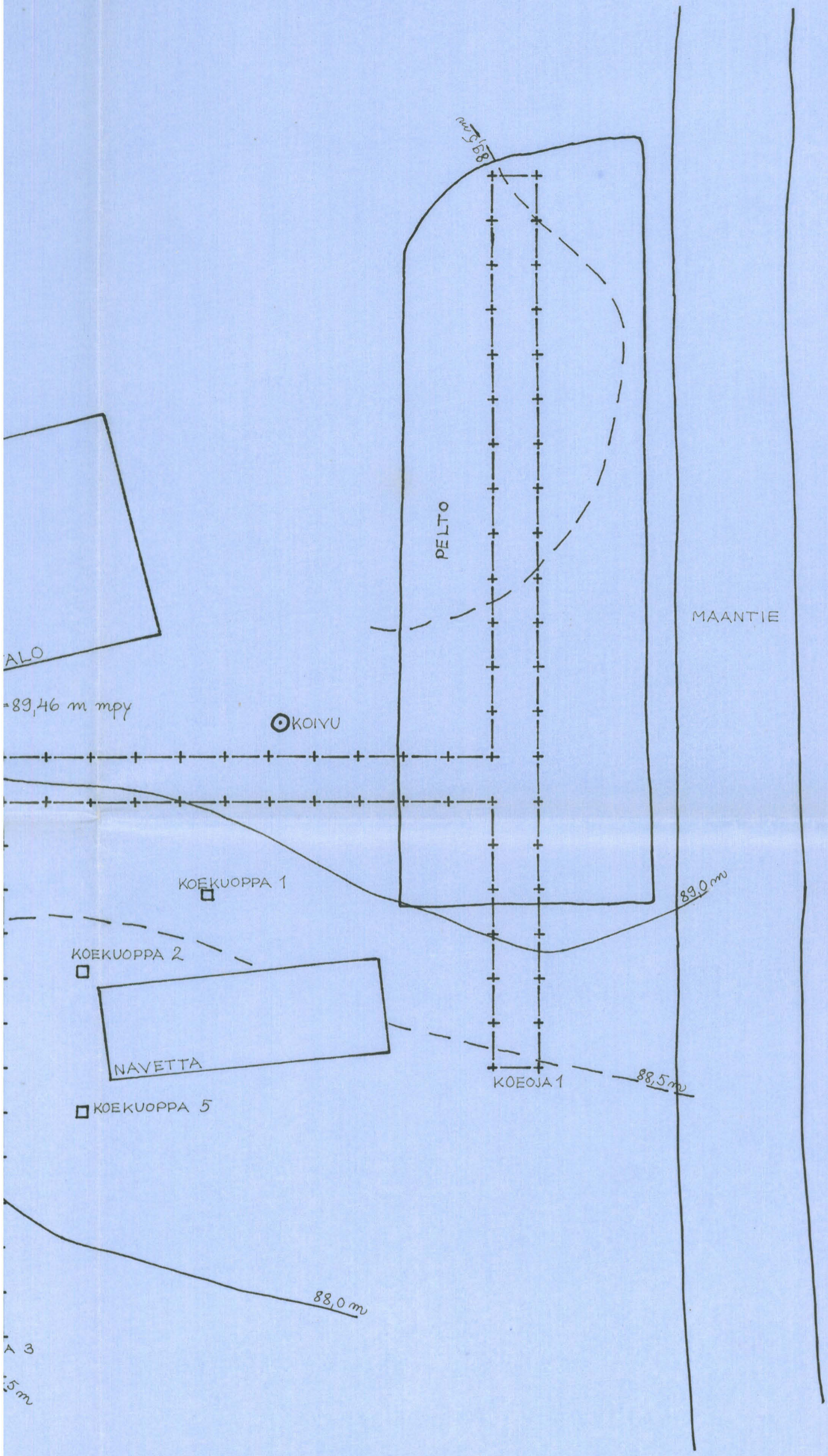
YLEISKARTTA

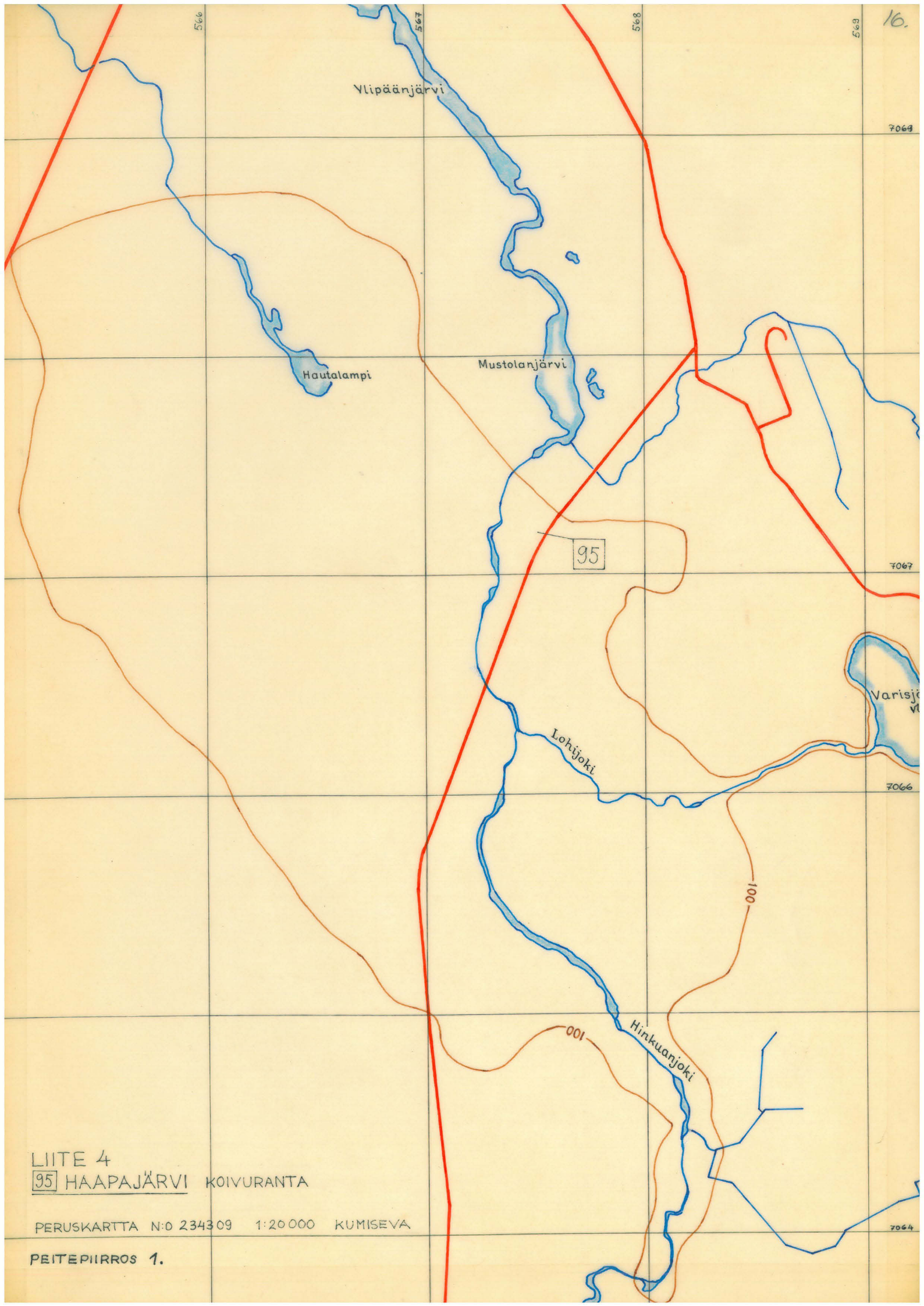
MAARIT LÖNNBERG 1972

1:200

KP 132 = 89,46 m MPY

LIITE 4
 95 HAAPAJÄRVI KOIVURANTA

PERUSKARTTA N:O 2343 09 1:20 000 KUMISEVA

PEITEPIIRROS 1.

f. 38803-05

f. 38806

KUVA 1. KOIVURANNAN KIVIKAUTINEN ASUIN-
PAIKKA KUVATTUNA LOUNAASTA .

KUVA 2. KOEOJA 1 KUVATTUNA KOILLISESTA .

95 HAAPAJÄRVI KOIVURANTA

ff. 38807-08

KUVA 1. KOEJA 2 KUVATTUNA ITÄKAAKOSTA.

ff. 38809-10

KUVA 2. KOEJAT 3 JA 4 KUVATTUNA LOU-
NAASTA.